

Zutphen vijftig jaar geleden: 1963 (2)

Theo Hebing

Wijkraad De Hoven geïnstalleerd

9 april 1963 – Burgemeester S. de Jong heeft maandagavond in de kleuterschool in De Hoven de nieuwe wijkraad van het stadsdeel aan de andere zijde van de IJssel geïnstalleerd. In zijn toespraak zei de burgemeester dat B & W op de hoogte zijn van bepaalde problemen die er in De Hoven zijn. Hij dacht hierbij onder meer aan een nieuwe kleuterschool.

Voor nieuwbouw is inmiddels grond aangekocht en aan deze zaak wordt gewerkt. Het gaat echter heel wat minder vlug dan men wel zou wensen. Overigens wees spreker in dit verband op de kleuterschool aan de Boomjeswal in de stad, die zeker niet in een betere staat verkeert dan die in De Hoven. Het is niet uit te sluiten dat die school voorrang krijgt.

Nieuwe huizen

Een ander probleem: woningbouw in De Hoven. B & W zijn van mening dat een contingent of een deel ervan in het stadsdeel aan de overzijde van de rivier dient te worden gerealiseerd, om te komen tot een behoorlijke afronding en ter vervanging van een aantal krotten. Waar men nog steeds niet is uitgekomen, is de stichting van een wijkgebouw. 'Maar', aldus de burgemeester, 'het initiatief moet wél uit de bevolking komen. Zodra dat het geval is, gaat het departement van Maatschappelijk Werk verder.'

Apart karakter

De burgemeester wees erop dat De Hoven een apart karakter heeft. Dat heeft niet alleen te maken met het feit dat deze wijk door de

rivier van de stad Zutphen gescheiden is, ook de samenstelling van de Heufse bevolking is anders dan in de stad, en het werk en de belangen liggen anders. Voor de dominee en de dokter moet men naar de stad en dat geldt ook ten aanzien van de pastoor. Zelfs het hoofd van de school woont aan de overzijde van de rivier. Daar komt nog bij dat het tuindersgebied op De Hoven een ander cachet heeft gedrukt. Om die redenen is destijds de gedachte opgekomen een soort adviesorgaan in het leven te roepen

Zutphenaar voelt zich beledigd door krantenartikel

10 april 1963 – De heer W. l'Ecluse, eigenaar van een parfumeriewinkel annex schoonheidssalon, acht zich beledigd door een artikel in het communistische dagblad *De Waarheid* van 9 maart jl. waarin hij 'een sd'er' wordt genoemd. De heer l'Ecluse zou in 1944 de Apeldoornse 'Vrije groep Narda', die onder leiding stond van Meinarda van Terwisga, hebben verraden. Dit verraad kostte vijf personen het leven; één kwam om in gevangenschap. Deze verzetsgroep hield zich onder meer bezig met het vervalsen van persoonsbewijzen en het helpen van joden en neergehaalde geallieerde piloten.

De heer l'Ecluse werd in eerste instantie ter dood veroordeeld; hij verkreeg later gratie, waarbij zijn straf werd omgezet in levenslang. In 1957 kwam hij vrij en begon in Zutphen een parfumeriewinkel, die thans als gevolg van de publicatie in het communistische partijorgaan zou worden geboycot. De heer l'Ecluse meent wegens smaad en laster

De Waarheid voor een bedrag van honderdduizend gulden te kunnen aanspreken.

Conservatoir beslag

De advocaat van de heer l'Ecluse, mr. R.J.C. Cornegoor, voert een actie tot revisie van het vonnis van zijn cliënt, omdat de heer l'Ecluse volhoudt dat iemand anders de verzetsgroep heeft verraden. In verband met het artikel in *De Waarheid* heeft mr. Cornegoor kortgeleden conservatoir beslag laten leggen op het oude grachtenpand Felix Meritis in Amsterdam, dat eigendom is van de Communistische Partij van Nederland. De civiele kamer van de Amsterdamse rechtbank zal pas uitspraak doen nadat de werderpartij in de gelegenheid is gesteld verweer in te dienen. Dat is tot 23 april mogelijk.*

Vervuiling loopt de spuigaten uit

20 april 1963 – Schoon en zindelijk? U moet eens goed om u heen kijken! Vuilnis hier, afval daar, rommel overal. En u hoeft daarvoor heus niet ver te gaan, want Zutphen vormt op dit landelijk beeld geen uitzondering. En het wordt – zowel in de oude stad als in de kwartieren – met de dag erger.

In de binnenstad hebben de vervuilers het vooral voorzien op plaatsen waar krotten en andere bouwvallen zijn gesloopt. Als er eenmaal ergens een open plek is of een beetje puin ligt, is dat voor veel mensen hét aangewezen punt om er oude matrassen, afgedankt emballagemateriaal, oudpapier en voedselresten neer te gooien.

* Noot van de redactie: Pas op 26 januari 1965 deed de civiele kamer uitspraak. Zie het krantenbericht in het *Nieuwsblad van het Noorden*: http://resources3.kb.nl/010675000/pdf/DDD_010677295.pdf

'Zuiveringsactie'

Maakt u op een zonnige lentedag eens een wandeling langs de Berkel, door het Armenhagen, over het Stationsplein (let u vooral op de spoordijk), door het Basseroord of de Polsbroek. Overal zult u kleine straat- of buurtvuilnishopen aantreffen. En in het Staatsliedenkwartier is het niet anders. Vlak bij de Joodse begraafplaats liggen bergen huis- en ander vuil. Zo zijn er in Zutphen nog tientallen plaatsen meer aan te wijzen.

In de Polsbroek heeft de gemeentelijke reinigingsdienst een 'zuiveringsactie' gehouden, die karrenvrachten vuil opleverde. Maar het is – uiteraard – onbegonnen werk om dit in alle hoeken en gaten van de stad te doen.

Smoezelig duimpje

Het is – dunkt ons – niet nodig om te wijzen op de grote gevaren die dit vuil oplevert voor de volksgezondheid. Op onze speurtocht naar vuilnishopen vonden we twee hele wittebroden waaraan gepikt of... geknaagd was. Heel dicht erbij speelden twee kleutertjes in een hoop zand. Een derde dreumes lag met een smoezelig duimpje in zijn mond uit te rusten op een vieze oude matras, waar het stro doorheen stak...

Bouw Svenska-Zutphen officieel begonnen

23 april 1963 – De bouw van de Zutphense vestiging van Svenska Metallwerken is maandagmiddag om 12.15 uur officieel begonnen. Burgemeester S. de Jong (in oliejas en met een zilverkleurige helm op zijn in het zonnige zuiden gebruikte hoofd) hield bij deze start de 'touwjes' stevig in handen. Hij dreef met succes de eerste van in totaal 243 zestien meter lange betonpalen de grond in. Op het bouwterrein aan de Oostzeestraat wapperden Zweedse en Nederlandse vlaggen in de noordwester, die de ene voorjaarsbui na de andere aanvoerde.

Op de bouwplaats werd een kort welkomstwoord gesproken door de president-directeur van de A.B. Svenska Metallverken, ir. Göran Philipson, die opmerkte dat het Zutphense bedrijf de eerste Svenska-vestiging buiten Scandinavië wordt. ‘Mijnheer de burgemeester,’ aldus ir. Philipson in goed verstaanbaar Nederlands, ‘mag ik u verzoeken de eerste paal te heien en daarmee de bouw van onze fabriek aan te vangen?’

Grote gebeurtenis

Burgemeester De Jong wees erop dat het slaan van deze paal niet alleen voor Svenska maar zeer zeker ook voor Zutphen een grote gebeurtenis is. Het gemeentebestuur heeft uiteraard zijn volle medewerking gegeven aan de realisering van de vestigingsplannen, en de heer De Jong zegde gaarne toe dat men dit zal blijven doen.

De keuze voor Zutphen is vooral bepaald door de uitstekende verbindingen die de stad heeft met de belangrijkste markten, die – voornamelijk op het gebied van de automobielenindustrie – moeten worden bestreken. Ook kon de Gravenstad een bruikbaar terrein bieden, terwijl de gemeentelijke autoriteiten zich zeer behulpzaam betoonden bij het oplossen van het huisvestingsprobleem.

Uitbreidingsmogelijkheden

De fabriek is opgezet voor de productie van tienduizend ton koperen strips per jaar. Begonnen zal worden met een bezetting van zo’n 140 man, die men in Zutphen en omstreken hoopt te kunnen aantrekken. Het bedrijf zal – althans in eerste instantie – bestaan uit een gieterij, een walswerk en een afdeling voor de eindbewerking. Het machinepark is voor een belangrijk deel ontworpen en gebouwd door Zweedse bedrijven van het concern.

Overtuigd van de goede mogelijkheden voor de toekomstige ontwikkeling der Nederlandse vestiging heeft Svenska honderddui-

Maandag 23 april 1963: burgemeester De Jong heit de eerste – versierde – paal voor de Zutphense vestiging van Svenska Metallverken aan de Oostzeestraat. (Stedelijk Museum Zutphen, foto Zeylemaker)

zend m² grond aangekocht en bovendien optie verkregen op ongeveer 180.000 vierkante meter voor uitbreidingen. De fabriek die men thans gaat bouwen, vergt een totale investering van ongeveer achttien miljoen gulden. Voor de constructie van het fabrieksgebouw is een staalskelet gekozen, waardoor een onbeperkte en snelle uitbreiding mogelijk zal zijn.

Bocht in oprit IJsselbrug verbeterd

7 mei 1963 – Vijf nachten is er, in het felle licht van schijnwerpers, gewerkt aan een verbetering van de bocht in de oprit van de IJsselbrug aan de zijde van De Hoven. In de afgelopen nacht is de laatste hand aan dit project gelegd. De veiligheid van het verkeer is door deze voorzieningen, die men heeft aangebracht, ongetwijfeld in belangrijke mate gediend.

De desbetreffende bocht leverde door zijn ligging gevaar op: menige auto raakte van de rechte weg en kwam in botsing met het hek tussen rijbaan en voetgangerspad. In de afgelopen tijd heeft de officier van justitie bij het kantongerecht er meermalen op gewe-

In het holst van de nacht werkt men aan de verbetering van de bocht in de oprit van de IJsselbrug in De Hoven. (Stedelijk Museum Zutphen, foto Zeylemaker)

zen dat deze bocht als een 'struikelblok' moest worden beschouwd. Er is nu een verkeersgeleiding gemaakt van zogeheten Lieconblokken. Deze heeft tot doel een beter en vloeiender verloop van de bocht, waardoor deze overzichtelijker is geworden. Mede door de verkanting, die is gemaakt, zal deze constructie de veiligheid van het verkeer vergroten.

Demping Linie van Hooff

10 mei 1963 – Er wordt op het ogenblik gewerkt aan de demping van de Linie van Hooff, een oude vestinggracht in de omgeving van het Warnsveldsewegkwartier. Dit project wordt uitgevoerd in het kader van het uitbreidingsplan 'Varkensweide'. Op de gedempte gracht worden wegen gelegd en woningen gebouwd.

De plannen voorzien in de aanleg van een straat, de Bilderdijkstraat, rond de Prof. Gunningschool, die dus van de Paulus Potterstraat naar de Jan Vermeerstraat zal lopen. Aan deze verbinding komen winkels met bovenwoningen. De Staringstraat gaat men over de gedempte gracht doortrekken naar de Da Costastraat, die vroeger Wilgenstraat heette. De bebouwing in deze omgeving wordt voltooid, hetgeen betekent dat aan de J.P. Heyestraat – die de verbinding gaat vormen

De Linie van Hooff is inmiddels voor een groot gedeelte gedempt. De foto geeft een beeld van de rioleringswerkzaamheden. (Stedelijk Museum Zutphen, foto Zeylemaker)

tussen de Berkenlaan en de Jan Vermeerstraat – blokjes eengezinswoningen verrijzen, totaal circa 45. Deze huizen worden voor een deel op de gedempte Linie van Hooff gebouwd. De demping van de linie wordt geheel, wat wil zeggen dat de gracht tot achter het bezinestation van de heer Van Gelder aan de Warnsveldseweg gaat verdwijnen.

Kapperallee wordt 9 m breed

15 mei 1963 – De directeur van Openbare Werken heeft in overleg met de Provinciale Waterstaat een plan ontworpen dat in grote lijnen het volgende omvat: het verbreden van het bestaande asfaltdek naar beide zijden tot een breedte van negen meter, uit te voeren in zand-grindasfalt op een zandbed en een aanbrengen van een slijtlaag over het gehele wegdek.

Deze voorzieningen zullen dienen als ondergrond voor een later aan te brengen asfaltdek, dat wordt aangebracht als de gehele weg voldoende is gezet. De kosten van deze laatste werken zijn niet in de begroting opgenomen. Aan weerszijden is een rijwielpad geprojecteerd ter breedte van 1,50 m, waartussen een rijbaan van zes meter. De kosten van de werken bedragen f 65.000. Mogelijk komt de helft hiervan uit het Provinciaal Wegenfonds.

Prins Bernhard bij de Nederlandse Tafelronde

20 mei 1963 – Omstreeks vier uur arriveerde Prins Bernhard bij het stadhuis voor het bijwonen van de jaarvergadering van de Nederlandse Tafelronde. Over de jaarvergadering zelf kunnen wij niet veel meedelen. De pers is namelijk niet welkom op zulke bijeenkomsten. Dat was overigens geen beslissing van Tafel 17 (Zutphen), wél van het hoofdbestuur, dat – om welke reden dan ook – meent deze bijeenkomsten een besloten karakter te moeten geven. (Stedelijk Museum Zutphen, foto Zeylemaker)

Vrije zaterdag op lagere en kleuterscholen

29 mei 1963 – Ook in Zutphen wordt bij het gewoon lager onderwijs en op de kleuterscholen een vrije zaterdag ingevoerd. Deze ‘vijfdaagse’ begint echter niet op alle scholen tegelijk. ‘Haantje de voorste’ zijn in dit geval de openbare scholen, die er op de eerste zaterdag na Pinksteren (8 juni) mee beginnen. De rooms-katholieke scholen volgen dit voorbeeld een week later en de christelijke scholen beginnen pas met hun vijfdaagse na de grote vakanties, dus bij de aanvang van het nieuwe schooljaar.

Vanzelfsprekend moet het verminderde aantal lessen op de een of andere manier worden gecompenseerd. Het is niet de bedoeling daarvoor de vrije woensdagmiddagen te gebruiken. Wel zullen er uren worden

gekort op vakanties, terwijl – althans op de r.-k. en christelijke scholen – de ochtenden wat worden verlengd. Naar men ons van de zijde van de gemeente meedeelde, zullen er – voor wat de openbare scholen betreft dus – dit jaar geen uren meer op vakanties worden gekort.

De invoering van de vrije zaterdag op de lagere en de kleuterscholen wordt stellig door heel wat Zutphenaren toegejuicht. Immers, hierdoor wordt het voor tal van gezinnen – mits de gezinshoofden ook een vijfdaagse werkweek hebben – mogelijk om er eens een lang weekeinde op uit te trekken.

Nog f 150.000 nodig voor ‘kroon’ Walburgtoren

17 juni 1963 – Op de drukbezochte donateursvergadering van het Wijnhuisfonds maakte de voorzitter van het college van regenten, de heer J.M.G. Numans, bekend dat voor het herstel van de bekroning van de Sint-Walburgiskerk nog zo’n f 150.000 nodig is. Op f 50.000 kan reeds gerekend worden.

Verder maakte de voorzitter bekend dat aan het pand van de firma Rutgers op de hoek van de Beukerstraat en de Sprongstraat nieuwe vensters met roeden zijn aangebracht. De panden Kerkhof 2 en 4 zijn nu zo goed als gereed, maar een definitieve bestemming daarvoor ontbreekt nog. Het pand *De Wildeman* op de Zaadmarkt begint reeds een klein beetje te gelijken op wat we er in de toekomst van hopen te zien.

Na de vakantie van de bouwvakkers zal een aanvang worden gemaakt met de verbetering van de uitleenbibliotheek in de Openbare Leeszaal in *Het Bolwerk*. De restauratie van het pand aan de Rode Torenstraat, waarin eeuwen geleden de oude Munt was gevestigd, ligt niet zo makkelijk. Op het Rijkshage zal de poort van de gereformeerde kerk binnenkort weer op zijn plaats worden gebracht. ●